

**Sprawozdanie z wyjazdu do Chorwacji w ramach projektu
„Akademia Specjalnych potrzeb Edukacyjnych”
realizowanego w programie Erasmus+**

W dniach 20 - 25 marca 2022 roku odbyliśmy mobilność do Chorwacji.

W międzynarodowym krótkoterminowym programie szkoleniowym uczestniczyli przedstawiciele Starostwa Powiatowego w Kielcach (3 osoby), Świętokrzyskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Kielcach (3 osoby), Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Piekoszowie (4 osoby), Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Bodzentynie (2 osoby), Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Chmielniku (4 osoby), Innovation Frontiers z Grecji (2 osoby) oraz Stowarzyszenia Ruchów Europejskich (ATLME) z Portugalii (2 osoby).

Gospodarzami wizyty byli partnerzy z Chorwacji – Srednja Skola Bedekovcina.

Koordinatorami programu szkoleniowego byli Tatjana Papst i Tomislav Cekolj.

Celem wizyty było poznanie systemu edukacyjnego w Chorwacji, w kontekście udzielania wsparcia uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w ramach edukacji włączającej, wymiana dobrych praktyk ze szczególnym zaakcentowaniem praktyk związanych z uczniem zdolnym.

Dzień pierwszy - 21.03.2022r. (poniedziałek)

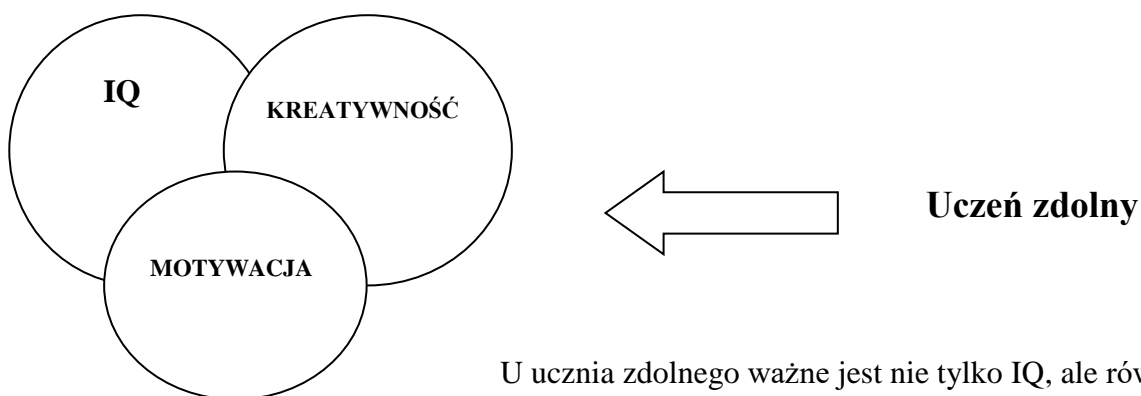
– rejestracja uczestników oraz spotkanie plenarne

10.00 – 13.30 – 3,5h

Wizytę rozpoczęliśmy od zarejestrowania uczestników projektu. Chorwaccy przedstawiciele projektu – Tomislav Cekolj i Tatjana Papst przedstawili szczegółowy program wizyty.

W pierwszym dniu międzynarodowego krótkoterminowego programu szkoleniowego uczestniczyliśmy w wykładzie i warsztatach pn. „Zdolność – charakterystyka i profile dzieci uzdolnionych”, prowadzonych przez Tonisława Goldina (psycholog) ze Stowarzyszenia „Wiatr w plecy” dotyczących pracy dydaktycznej z uczniem zdolnym. Prowadzący przedstawił definicję ucznia zdolnego oraz dokonał jego charakterystyki. Ponadto przybliżył istotę kreatywności ucznia zdolnego w relacjach z nauczycielem na zajęciach lekcyjnych. Zwrócił również uwagę na sferę emocjonalną tej grupy uczniów, która bardzo często jest odrzucana przez rówieśników i nie znajduje zrozumienia.

Charakterystyka i profile dzieci uzdolnionych

U ucznia zdolnego ważne jest nie tylko IQ, ale również kreatywność, talent i motywacja.

Charakterystyczne cechy ucznia zdolnego:

- ✓ Intensywność (zdolności psychiczne)
- ✓ Emocjonalność
- ✓ Nadwrażliwość
- ✓ Umiejętności społeczne

VI profili ucznia zdolnego:

- ✓ Uczeń autonomiczny, niezależny
- ✓ Uczeń ukierunkowany na sukces
- ✓ Uczeń kreatywny
- ✓ Uczeń zamknięty
- ✓ Uczeń z dużym potencjałem

- ✓ Uczeń zagrożony (może wypaść z systemu)

Uczeń autonomiczny, niezależny

Posiada odpowiednie kompetencje społeczne, angażuje się w swoje zainteresowania, potrzebuje przestrzeni do działań zgodnych ze swoimi zainteresowaniami oraz aktywności mentora.

Uczeń ukierunkowany na siebie

Poszukuje sukcesów, perfekcjonista, jest zależny od nauczyciela, osiąga dobre wyniki w nauce, unika ryzyka i przestrzega zasad.

Uczeń kreatywny

Uczeń przeciwstawia się i konfrontuje z nauczycielami. Wymaga odpowiedniego wsparcia np. podczas prowadzenia dyskusji, kontrolowanie tego co chce przekazać.

Uczeń zamknięty w sobie

Często jest odrzucony przez grupę rówieśniczą, nie chce się rozwijać, z zaburzeniami behawioralnymi. W tym modelu ważne jest IQ. Taki uczeń potrzebuje akceptacji i poczucia swobody oraz ukazywania jego mocnych stron.

Uczeń zagrażający

Uczeń zdolny może też wykazywać trudności- ADHD, dysleksja, zaburzenia sfery emocjonalnej. W tym modelu uczeń wymaga dodatkowych zajęć oraz zmodyfikowanego pod niego programu nauczania.

Rodzaje wsparcia dla ucznia zdolnego

- ✓ Akceptacja
- ✓ Wzbogacenie programów nauczania
- ✓ Dodatkowe zajęcia w tym co uczeń chce się rozwijać

Kreatywność to umiejętność dostrzegania ograniczeń tkwiących w rozmaitych sytuacjach oraz reagowania na nie w sposób nowatorski i skuteczny.

Robert Stenberg

Następnie prowadzący przedstawił na przykładzie chorwackiego systemu kształcenia proces identyfikacji ucznia zdolnego oraz formy jego wsparcia.

W części warsztatowej spotkania uczestnicy podzieleni na grupy wzięli udział w zajęciach wzmacniających kreatywności.

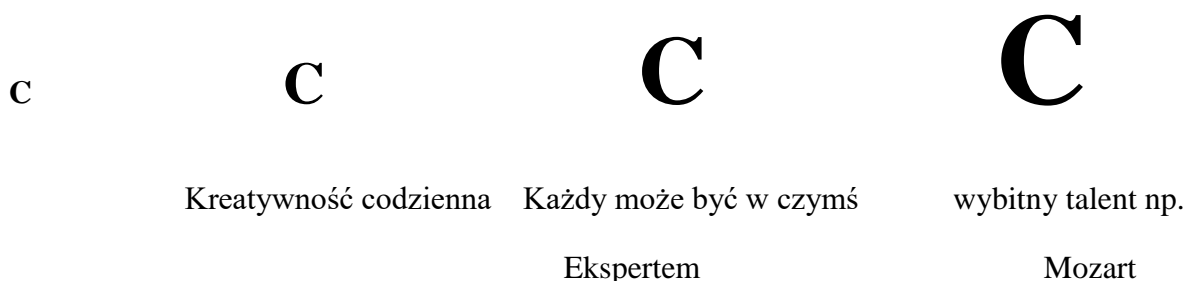
W Chorwacji nie ma systemowo organizowanych zajęć dla uczniów zdolnych, nie przewidziano także indywidualnego toku lub programu nauki. Nauczyciele w czasie zajęć dostosowują metody i formy pracy do indywidualnych zainteresowań i zdolności uczniów poprzez odpowiedni dobór ćwiczeń, zadań, zabaw, itp. Nauczyciele pracujący z uczniem zdolnym wymieniają się swoimi doświadczeniami, dobrymi praktykami i stosowanymi przez nich rozwiązaniami.

Część warsztatowa

Na warsztatach zaprezentowane zostały ćwiczenia i zabawy skierowane do uczniów zdolnych, których celem ma być rozwój ich myślenia, spostrzegawczości, wyobraźni, kreatywności, a także umiejętności współpracy w grupie.

Został zaprezentowany model kreatywności oparty na zasadzie 4C

Każdy może być kreatywny

Uczestnicy warsztatów pracowali w grupach oraz prezentowali swoje wyniki pracy na forum.

14.00 przerwa na posiłek

15.30 – 19.00 – 3,5h

W drugiej części międzynarodowego krótkoterminowego programu szkoleniowego uczestniczyliśmy w pracach grup projektowych nad opracowaniem drugiej części poradnika dla nauczycieli.

Dzień drugi – 22.03.2022 r. (wtorek)

– Wizyta w centrum szkolenia zawodowego – Centrum Robotyki CEZAS w Krapinie

9.00 – 13.00 – 4h

Spotkanie w centrum szkoleniowym rozpoczęło się od prezentacji Szkoły, z którą Centrum współpracuje. Jest to największa szkoła w regionie, w skład której wchodzi gimnazjum, szkoła zawodowa, technikum oraz szkoła dla dorosłych. W zespole szkół pracuje około 100 nauczycieli, a naukę pobiera 1000 uczniów. Szkoła funkcjonuje w trybie dwuzmianowym i jest prężną placówką oświatową, realizującą szereg międzyoddziałowych projektów edukacyjnych, dedykowanych zarówno uczniom jak i nauczycielom. Budynek Centrum jest produktem końcowym projektu realizowanego przez Gminę Krapina. Pomieszczenia Centrum służą uczniom do nauki praktycznej nauki zawodu. Głównym celem zespołu szkół jest kształcenie młodzieży na potrzeby lokalnego rynku pracy. Sprzęt i technologie znajdujące się w szkole są identyczne jak w zakładach pracy, które znajdują się w regionie i do których trafiają uczniowie w celu odbywania stażu, bądź świadczenia pracy. Pomimo postępującego w Chorwacji zjawiska niżu demograficznego szkoła w Krapinie z uwagi na bogatą ofertę, w pełni dostosowaną do potrzeb uczniów i doskonałą współpracę z Centrum Robotyki posiada pełne obłożenie i cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem uczniów. Uczniowie ze SPE przyjmowani są tutaj poza kolejnością. W jednej klasie znajduje się max 3 osoby ze SPE, głównie z problemami z widzeniem, ze słyszeniem, z poruszaniem się. Do szkoły nie są przyjmowani uczniowie ze spektrum autyzmu.

Sytuacja ucznia zdolnego w chorwackiej szkole nie jest łatwa, brakuje trenerów, którzy wspieraliby młodego, utalentowanego człowieka, nie ma specjalnych ścieżek

kształcenia dla tej grupy uczniów. Uczniowie zdolni w zespole szkół stanowią ok 5% wszystkich uczniów w danym roczniku.

Następnie udaliśmy się do Muzeum Neandertalczyka w Krapinie, gdzie mieliśmy okazję obejrzeć krótki film o życiu neandertalczyków z Krapiny oraz zapoznać się z ekspozycją prezentującą znaleziska pracźłowika oraz kopie niektórych eksponatów: czaszek pracźłowika oraz kości niedźwiedzia jaskiniowego, nosorożca, bobra i jelenia. Uczestnicy mobilności zostali zapoznani z ofertą muzeum ukierunkowaną na rozwijanie zainteresowań oraz z możliwościami wspierania rozwoju ucznia zdolnego przy wykorzystaniu zasobów obiektów kultury i nauki. Zaprezentowane propozycje działań stanowią doskonały element uzupełniający w procesie nauczania treści programowych z uwzględnieniem specyfiki ucznia zdolnego.

14.00 – Przerwa

16.00 – 19.00 – 3h

Popołudniowa część programu poświęcona wizycie szkoleniowej w Szkole Przyrody „Tragec” w Gorjakowo. To niezwykle miejsce stworzone przez nauczyciela geografii ze Szkoły Zawodowej Bedekovcina, które łączy naukę z życiem codziennym, obcowaniem z naturą. Uczniowie mają możliwość obcowania tutaj z prawdziwym gospodarstwem, jego zabudową wraz z wyposażeniem oraz inwentarzem. Wizyta w szkole była prezentacją wdrażania środków pracy wykorzystujących naturalne zasoby szkoły i jej otoczenia do podniesienia efektów kształcenia oraz pobudzania i wspierania aktywności ucznia zdolnego.

Dzień trzeci – 23.03.2022r. (środa)

– Wizyta w Sriedniej Skole Zawodowej w Bedekovcinie

9.00-13.00 – 4h

Wizyta w szkole w Bedekovcinie rozpoczęła się od jej prezentacji, omówieniu organizacji szkoły, wskazaniu kierunków kształcenia, ze szczególnym zaakcentowaniem tych które cieszą się największym zainteresowaniem (kierunki medyczne). Następnie podzieleni na dwie grupy udaliśmy się na warsztaty, jedna grupa na florystyczne, a druga garncarskie. Pod okiem nauczycieli zawodu oraz w towarzystwie uczniów mieliśmy możliwość sprawdzenia swoich umiejętności artystycznych. Grupa garncarska wykonywała pisanekę świąteczną w glinie, natomiast grupa florystyczna projektowała kompozycję wielkanocną z elementów typowych dla tych świąt.

Zajęcia miały za zadanie praktyczne zapoznania uczestników mobilności ze stosowanymi w placówce rozwiązaniami wspierającymi proces nauczania uczniów ze SPE.

Kolejnym elementem wizyty był udział w warsztatach prezentujących wykorzystanie chemii stosowanej w praktyce. Uczniowie szkoły w Bedekovcinie mają możliwość poznania chemii w sposób praktyczny, wykorzystując tę naukę do produkcji kosmetyków naturalnych. Wytwory pracy uczniów, wykonanych pod baczny okiem nauczycieli (chemików) były nam prezentowane (kremy, błyszczki do ust, mieszanki do kąpieli, mydełka). Ponadto zespoły utworzone z uczestników wizyty, przy wsparciu nauczycieli chemii i uczniów, wykonywały samodzielnie zestawy do pielęgnacji ciała z naturalnych produktów przygotowanych przez organizatorów (nauczycieli chemii oraz uczniów). Celem warsztatów było pokazanie, że przedmiot taki jak chemia może być zabawą, fantastyczną przygodą i może służyć naturze. Program warsztatów chemii stosowanej dla uczniów został opracowany przez nauczycieli placówki w celu rozwijania zainteresowań i kompetencji społecznych uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki ucznia zdolnego.

Następnie udaliśmy się do Centrum Praktycznej Nauki Zawodu należącym do szkoły w Bedekovcinie. Tutaj uczniowie kształcący się w takich zawodach jak: mechanik, elektryk, hydraulik, zdun, posadzkarz, tynkarz, glazurkarz, rolnik, realizują pod okiem nauczycieli praktycznej nauki zawodu zajęcia warsztatowe ww. zawodów. Centrum składa się z części stanowiącej kompleks pomieszczeń, w których uczniowie realizują praktyczną część zajęć dydaktycznych oraz części stanowiącej gospodarstwo (pole uprawne, drobne urządzenia rolnicze, ule oraz budynek gospodarczy). Uczniowie pod okiem nauczycieli/specjalistów uprawiają pole, z którego plony są częściowo wykorzystywane przez szkołę (m. in. internat),

a ich nadwyżka sprzedawana okolicznym przedsiębiorcom (restauratorzy, sklepikarze). Nauczyciele zawodu podzielili się z nami rozwiązaniami stosowanymi przez nich przy wspieraniu uczniów uzdolnionych w zakresie poszczególnych zawodów.

13.30 – Przerwa

16.00 – 19.00 – 3h

Popołudniowa część programu poświęcona była wizycie szkoleniowej w Szkole Przyrody „Tragec” w Gorjakowo. Inicjatorem jej powstania jest nauczyciel geografii, pracujący w Sriedniej Szkole Zawodowej w Bedekovcinie – pasjonat natury i bliskości z nią. Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z gospodarstwem należącym do szkoły, w skład którego należą: część gospodarcza, część edukacyjna i warsztatowa oraz pola uprawne i pastwiska dla inwentarza. Wizyta w szkole przyrody miała podkreślić ważną rolę natury w procesie kształcenia młodego człowieka, ze szczególnym zaakcentowaniem ucznia zdolnego – pasjonaty i obcowania z nią. Aktywności proponowane przez Szkołę Przyrody „Tragec” mają za zadanie rozbudzanie zainteresowań przedmiotami przyrodniczymi, zawierają też treści z poszczególnych przedmiotów przyrodniczych dostosowane do poziomu różnych uczniów (zróżnicowanie zadań i treści z uwzględnieniem potrzeb uczniów ze SPE). Zajęcia w szkole mają za zadanie nie tylko obcowanie z przyrodą, ale wskazanie powiązań między codziennym funkcjonowaniem gospodarstwa rolnego i wiedzą zdobywaną w szkole.

Dzień czwarty – 24.03.2022r. (czwartek)

– **Konferencja ze specjalistą w zakresie udzielania pomocy uczniom ze SPE**

10.00-13.00 – 3h - pierwsza część seminarium szkoleniowego

13.00-15.00 przerwa i zwiedzanie placówki

15.00-18.00 – 3h - druga część seminarium szkoleniowego

Czwarty dzień programu szkoleniowego w Chorwacji poświęcony był niezwykle ważnej tematyce, jaką jest inteligencja emocjonalna. Prof. dr hab. Vladimir Takšić specjalista w zakresie inteligencji emocjonalnej przybliżył nam tę tematykę oraz podkreślił jej ważną rolę w rozwoju młodego człowieka. Profesor jest niekwestionowanym międzynarodowym autorytetem, który zyskał uznanie dzięki opracowanym testom i kwestionariuszom inteligencji emocjonalnej oraz kompetencji, przetłumaczonym na około trzydzieści języków świata. Problematyką tą zajmuje się od ponad 30 lat.

Czym jest inteligencja emocjonalna?

Jest złożonym systemem zachowań, predyspozycji i wartości, które pozwalają nam skutecznie realizować wizję samego siebie, własne cele, marzenia i ambicje zawodowe. Wysoki współczynnik EQ umożliwia doskonale określanie nastrojów, uczuć i innych stanów ducha, zmienianie ich oraz wywoływanie tylko tych pożądanых. Jest to niezbędne do rozpoznawania emocji innych ludzi oraz budowania pozytywnych relacji z otoczeniem.

Rozwój emocjonalny człowieka jest cały czas wzmacniany i wbudowywany w naszą osobowość.

Inteligencja emocjonalna jest umiejętnością pozwalającą na radzeniu sobie z rzeczami abstrakcyjnymi oraz umiejętnością przetwarzania jej na coś użytecznego.

Każde dziecko ma swój typ inteligencji, a naszą rolą – nauczycieli jest umiejętność jej rozwijania.

Wyróżniamy inteligencję stałą oraz inteligencję płynną skryzalizowaną, która zmienia się wraz z rozwojem człowieka. Inteligencja emocjonalna jest przykładem inteligencji skryzalizowanej i jest ona ściśle związana z empatią. Wielu twórców uważa, że jeśli nie mamy empatii to nie mamy również inteligencji emocjonalnej.

Wyróżniamy 7 najważniejszych emocji: radość, smutek, złość, szczęście, zdziwienie, obawę i obrzydzenie. Emocje mają charakter interkulturowy.

Bardzo ważne jest zachęcanie dziecka do przeżywania emocji. Otwartość na emocje powoduje budowanie samoświadomości związanej z samym sobą. Musimy nauczyć dzieci nabywać emocje, aby mogły lepiej funkcjonować w otaczającym je świecie.

Dzień piąty – 25.03.2022r. (piątek)

9.00- 11.00 – 2h

Ostatni dzień programu szkoleniowego upłynął już tradycyjnie bardzo intensywnie i niezwykle interesująco.

W pierwszej części uczestniczyliśmy w zajęciach warsztatowych w parku nauki – PARK ZNANOSTI, miejscu gdzie można w sposób przystępny zrozumieć zawile prawa fizyki i móc się nimi bawić.

Instalacja – muzyczny płot skonstruowany z metalowych rurek o różnej wysokości. Uderzając w rurki można odegrać różne znane melodie, m. in. Hymn UE „Oda do radości” na cześć wstąpienia w 2013 r. Chorwacji do Unii Europejskiej. W niewielkim płotku ukrytych jest szereg melodii, gdyż zawiera on całą gamę muzyczną.

Lustro dźwięku – urządzenie, które umożliwia dotarcie wydanego dźwięku z odległości do 30m. Urządzenie to ma związek z wydarzeniem z I wojny światowej, podczas której Brytyjczycy wykorzystali zjawisko podczas nalotów niemieckich samolotów.

Wehikuł czasu – rodzaj iluzji, która pozwala przenieść nas wstecz.

Kosmiczny mecz – stół z układem słonecznym. Gracze starają się umieścić planety (kule) w odpowiednio oznaczone miejsca.

Iluzja, nazywana kreskówką – cień konia wprawiony w ruch stwarza iluzję ruchu.

Kule – wiszące na drążku kule, zawieszane na sznurkach o jednakowych długościach, które ilustrują zasadę zachowania pędu i energii podczas sprężystego zderzenia kul – tzw. kołyskę Newtona.

Zaproponowane w warsztatach aktywności mają na celu rozbudzanie ciekawości dotyczącej zagadnień z fizyki, mechaniki i innych nauk przyrodniczych. Pracownicy Parku przedstawili bogatą ofertę zajęć warsztatowych skierowanych do uczniów na różnych poziomach edukacyjnych i z różnymi potrzebami, w tym propozycję zajęć dla uczniów zdolnych.

12.00 - 14.00 – 2h

Kolejnym punktem programu była wizyta w Młodzieżowym Centrum Kultury Ribnjak w Zagrzebiu. Pani Dyrektor Centrum przybliżyła nam historię placówki oraz jego główny zakres działania. Początkiem działalności jednostki był Pionierski Dom im. Marko Oreskovica, który podlegał bezpośrednio pod ministerstwo i był przez nie finansowany. Obecnie placówka jest finansowana przez miasto Zagrzeb. W placówce odbyły się pierwsze zawody komputerowe, zawody kukielkowe, funkcjonowała stacja radiowa oraz miejski klub. Dyrektor Centrum to osoba z dużym doświadczeniem, która kładzie duży nacisk na współpracę z innymi instytucjami w zakresie szeroko rozumianej kultury.

Oferta Centrum obejmuje również zajęcia ukierunkowane na rozwijanie uzdolnień i wspieranie ucznia ze SPE.

14.30 – przerwa i zwiedzanie centrum (sale tematyczne i warsztatowe, wystawa prac uczestników zajęć)

16.00 – 19.00 – 3h

Spotkanie warsztatowe – kontynuacja prac w grupach roboczych nad opracowaniem II części poradnika dla nauczycieli. Prezentacja rezultatów wypracowanych w poszczególnych grupach roboczych, dyskusja.

19.00 - 19.45

Podsumowanie i ocena krótkoterminowego programu szkoleniowego w Chorwacji. Wręczenie certyfikatów uczestnikom mobilności.